

12. schůze VV ÚV KSČM dne 2. 6. 2017

Informace o činnosti SPaS (Spojenství práce a solidarity) a situaci v občanském sektoru

Cílem materiálu je informovat o spolupráci KSČM s odbory, občanskými sdruženími, demokratickými aktivitami a iniciativami v rámci České republiky, zejména pak informovat o projektu Spojenství práce a solidarity (SPaS).

K situaci v občanském sektoru byl 6. zasedáním ÚV KSČM dne 22. června 2013 schválen materiál „Přístupy KSČM k občanským hnutím a práce KSČM v nich“ (hodnocení proběhlo na 14. zasedání ÚV KSČM dne 28. března 2015).

Poslední předkládaný materiál „Informace o spolupráci a podpoře odborů, občanských sdružení, demokratických aktivit a iniciativ, zejména projektu Spojenství práce a solidarity (SPaS) ze strany KSČM“ projednala 36. schůze VV ÚV KSČM dne 17. 7. 2015.

1. Informace o činnosti SPaS po IX. sjezdu KSČM

Spojenství práce a solidarity (SPaS), které jsme iniciovali po komunálních volbách 2010, z logických důvodů funguje i po IX. sjezdu KSČM jako státem neregistrované uskupení politických stran, občanských sdružení a veřejných iniciativ. SPaS se historicky obsahově vymezilo jako širší levicová struktura, která se charakterem svých deklarovaných politických priorit brání příchodu a zapojení asociálně konzervativních a nacionalistických uskupení.

Z politických stran participuje na SPaS kromě KSČM především Strana demokratického socialismu (SDS), z ČSSD jen platforma „Doleva!“ (neoficiální struktura vedená Janem Kavanem). Na platformě SPaSu úzce a většinou systematicky dále spolupracují: Alternativa Zdola, Duha-UNITED, Klub společenských věd (méně aktivně), Levicové kluby žen, Ne základnám, Nová antikapitalistická levice/Levá perspektiva, Odborové sdružení Čech Moravy a Slezska (formálně), Sdružení na ochranu nájemníků (SON) ČR, Sdružení zastánců dětských práv – česká sekce DCI, SocSol (Socialistická solidarita), Společnost pro evropský dialog (SPED). Aktuálními mluvčími SPaSu jsou Milan Neubert (SDS), Jan Kavan (Doleva, ČSSD), Eva Novotná (Ne Základnám) a Miroslav Prokeš (Sdružení zastánců dětských práv, člen KSČM).

Po IX. sjezdu se posílila součinnost SPaSu s Pražskou organizací KSČM. Určitým rysem SPaS je kritický pohled na většinu parlamentních tzv. demokratických politických stran, u nichž je deklarován rozpor mezi jejich sliby a prosazovanými postoji v Parlamentu ČR. V poslední době je zřejmější větší důraz na vlastenecké vymezování se vůči pasivní a, žel, až přísluhovačské politice vládní koalice. Sama KSČM vychází z tohoto zkoumání relativně dobře – fakticky je jí vyčítána jen zjevně slabá vazba na veřejnost a tím určitá kabinetnost politiky. Dlouhodobě je zřetelný zájem účastníků SPaSu o navázání užší spolupráce s klubem poslanců KSČM, dříve i o kontakty s vedením a klubem poslanců ČSSD.

Většina spolupracujících subjektů podporuje z nejrůznějších důvodů další existenci SPaSu jako platformy pro hledání politického konsensu a bloku spojenců, který chce zprostředkovat akční spolupráci komunistické i nekomunistické levice na co nejširší bázi. Jedno těžiště aktivit SPaSu v posledním roce spočívalo v **koordinaci různých, většinou protestních akcí**, např. 25. 6. demonstrace proti summitu NATO, 17. 11. demonstrace „Válka sametová nebude“, 10. 12. Den lidských práv, únor – petiční akce proti změně čl. 43 Ústavy

ČR, 15. 3. demonstrace k výročí německé okupace, 20. 5. podpora demonstrace Ano míru – ne NATO v souvislosti s přípravou summitu NATO v Bruselu.

Druhé těžiště historicky spočívá v **pořádání seminářů na různá vnitropolitická i zahraničně politická témata**. Semináře jsou s výjimkou letních měsíců pořádány pravidelně každých 14 dnů v dlouhodobě předem stanovených termínech, mají poměrně dobrý ohlas a jsou celkem početně navštěvovány (v závislosti na atraktivitě panelistů se účast pohybuje v rozmezí 40 – 80 účastníků, jen výjimečně nad 100). Na úspěšném fungování tohoto projektu se výrazně podílí LKŽ. Ze seminářů jsou pořizovány videozáznamy, které jsou pak k dispozici na webových stránkách některých ze spolupracujících subjektů. Vlastní webová stránka SPaSu je z finančních důvodů již delší dobu nefunkční.

Koordinační schůzky a semináře se většinou odehrávají v budově DOSu, protože většina spojenců chápe ČMKOS jako svého přirozeného partnera. ČMKOS, ale ani ASO či OS ČMS se však na činnosti jinak nepodílejí. Uskutečnila se schůzka mluvčích (Neubert, Prokeš) s novým předsedou Josefem Středulou, která potvrdila věcný zájem ČMKOS na aktivitách SPaSu, ale zároveň faktický nezájem o partnerský podíl na činnosti.

Trvalým problémem SPaSu je nedostatek materiálních a finančních prostředků na činnost a pořádání jednotlivých akcí. Ad hoc finanční problémy jsou řešeny jednorázovými dobrovolnými příspěvky jednotlivých partnerských subjektů a sympatizujících jednotlivců. Druhým problémem je **neschopnost partnerů vytvořit regionální struktury SPaSu mimo Prahu**. Aktuálně se pracuje na pokusu zřídit platformu v Brně. Je třeba konstatovat, že žádná iniciativa v tomto ohledu nevyšla v posledním roce ani od krajských organizací KSČM. Přitom lze předpokládat, že potenciál SPaSu bude vhodné vzít v úvahu v případných diskuzích o potřebě a možnostech spolupráce KSČM s dalšími sektory širší české autentické levice, a to především pak v souvislosti s blížícími se komunálními volbami v r. 2018.

Potřeba takové diskuse bude zřejmě kromě jiného umocněna důsledky postupu současného vedení ČSSD a z toho vyplývajícím možným vývojem v ČSSD, jakož i očekávatelnými posuny na české politické scéně v souvislosti s volbami do PS, ale i volbami prezidentskými. Stále přitom platí ve zprávě IX. sjezdu zmíněný **Politický, organizační a vnitřní potenciál využitelnosti SPaSu pro KSČM**:

- 1) Přestože je SPaS médií prezentován jako převodová páka KSČM, znamená v myslích lidí podstatně menší překážku se aktivit SPaSu účastnit.
- 2) SPaS sice nekontroluje, ale přeci jen zaujímá část levicového prostoru, který není bezprostředně pokryt KSČM a ČSSD, a kde se odehrávají procesy hledání a formulace požadavků, někdy bezprostředně nepropagovaných těmito stranami.
- 3) SPaS představuje mechanismus reálně ovlivňovaný KSČM, ale bez její výhradní zodpovědnosti, tj. pokud dojde k překročení určitých mantinelů, není to přímo zneužitelné
- 4) SPaS je přirozeným prostorem nutného budoucího pokusu KSČM o kulturní hegemonii.
- 5) SPaS může být experimentálním prostorem pro KSČM, kde se dají vyzkoušet reakce veřejnosti i rigidních politických a mediálních struktur, může být experimentálním polem i pro vývoj uvnitř KSČM, pokud jsou regionální rozdíly v přístupech.
- 6) SPaS může být hřištěm krajských výborů KSČM při realizaci nestandardních aktivit.
- 7) SPaS, zejména na regionální úrovni, může být cvičným polem pro mladé funkcionáře okresů, kde mohou získávat zkušenosti.
- 8) Regionální organizace SPaSu by mohly být zdrojem kádrů pro místní i krajská zastupitelstva a současně jak jejich školou, tak platformou jejich trvalé „předvolební“ aktivity.

- 9) Na platformě SPaSu se mohou častěji a akčněji než je tomu za běžných okolností scházet a konkrétně spolupracovat KSČM blízké organizace mezi sebou (některé z nich nakonec tvoří jádro SPaSu).
- 10) Spolupráce mezi SPaS a Poslaneckým klubem KSČM vytváří široké možnosti rozšiřování vazby mezi poslanci a veřejností dle jejich odborné specializace. SPaS, eventuálně jeho členské organizace, mohou iniciovat aktivity a akce na podporu iniciativ poslanců v Poslanecké sněmovně PČR i ve veřejnosti. Poslanci mohou prostřednictvím iniciativ a organizací zřetelněji nabízet možnost a prostor pro ventilování společenských problémů a témat v Poslanecké sněmovně PČR.
- 11) SPaS může vytvářet větší prostor při získávání stanovisek odborné i laické veřejnosti k problematice projednávané v Poslanecké sněmovně PČR, a to paralelně s odborným zázemím KSČM, ale i nezávisle na něm. Přitahovat tak nenásilnou cestou odbornou veřejnost k větší spolupráci jak s klubem, tak s odborným zázemím a naopak.

Je jasné, že žádné doporučení z centra nemůže nahradit výsledky regionálního posouzení možných přínosů existence SPaSu (třeba v odlišném složení organizací) pro další rozvoj krajských organizací. Proto se nabízí úkol s termínem v říjnu 2017 a zodpovědností KV KSČM:

- a) Provést analýzu stávajících vazeb krajských a okresních organizací na občanskou veřejnost s cílem odpovědět na následující otázky:
 - I. jak a s kým organizují kraje mimozastupitelské politické aktivity; jaká je součinnost krajských organizací se společenskými organizacemi?
 - II. existuje na kraji nějaká společná platforma společenských organizací, kde mohou hrát krajské organizace významnější roli?
 - III. kde se mimo půdu KSČM připravují / cvičí mladí okresní funkcionáři?
 - IV. kde mohou krajské organizace mimo svou půdu iniciovat společenskou artikulaci stávajících problémů?
 - V. jaký je hlavní zdroj získávání nových mladších členů?
 - VI. jaké jsou hlavní námitky krajů proti modelu SPaS?

Protože existují jasné signály ochoty ze strany SPaS podpořit politiku KSČM, nabízí se průběžný úkol se zodpovědností předsedy poslaneckého klubu:

- b) Projednat s mluvčími SPaSu možnosti spolupráce, případné koordinace s klubem poslanců KSČM, zejména v oblastech:
 - I. akce na podporu levicových poslaneckých zákonodárných iniciativ (akce před poslaneckou sněmovnou, petiční akce apod.);
 - II. příprava podkladů pro poslance ve vztahu k předkládaným návrhům zákonů (v oblastech, které tvoří těžiště činnosti SPaSu a subjektů v něm sdružených);
 - III. operativní informace pro SPaS o přípravě příští schůze PS PČR (klíčové body z hlediska předpokládaného zájmu);
 - IV. podrobnější informování o zákonodárných iniciativách KSČM, případně o možnostech podílu na jejich přípravě;
 - V. účast poslanců, popř. kandidátů na různé zastupitelské funkce při konání politicko-odborných seminářů SPaS.

2. Aktivity KSČM v rámci občanského sektoru

Tradičně funguje především spolupráce s organizacemi blízkými KSČM programově i personálně (Levicové kluby žen, Kluby českého pohraničí, Slovanský výbor,

Výbor národní kultury, sdružení Vojáci proti válce, Matice Čech, Moravy a Slezska, Společnost Julia Fučíka, Společnost česko-kubánského přátelství aj.).

Ze strany KSČM se jedná především o jejich materiální podporu (poskytování zázemí, tisk). Ze strany těchto sdružení jde o šíření alternativních levicových myšlenek mezi občany, kteří ke KSČM běžně netíhnou. Mají ovšem v posledních letech také problém s přestárlostí a omezené možnosti oslovení nestranické veřejnosti.

Zásadní úlohu zde tedy hraje **komunikace s mladou generací a se sdruženími mladých** k prosazování oprávněných zájmů mládeže a k získávání mladých členů či sympatizantů. Avšak občanské spolky levicově orientovaných mladých (KSM, SMKČ, SocSol, Levá perspektiva aj.) mají marginální vliv na občany i svá programová specifika.

V případě SMKČ můžeme v dnešní době hovořit spíše o uzavřeném společenství než o systematicky pracující organizaci nabírající do svých řad nové členy a nabalující na sebe sympatizanty. Stále více se vyhraňuje vůči KSČM a její politice ze silně levicových pozic.

KSM je rovněž nevelká organizace, zaměřená především na mezinárodní mládežnické komunistické hnutí (je členem WFDY), z níž jednotlivci pomáhají na akcích pořádaných KSČM na různých stranických úrovních, zejména v Praze.

KSČM se rozhodla jako hlavní nástroj k práci s mládeží používat strukturu komisí mládeže KSČM (krajské komise mládeže a Komise mládeže ÚV KSČM). KSČM byl přijat úkol zřídit a dávat praktické úkoly a konkrétní cíle především krajským Komisím mládeže, které dosud nepracují tak, jak by mohly a měly (s velkými regionálními rozdíly).

Samostatný problém je **spolupráce s organizacemi a sdruženími, se kterými již KSČM má uzavřenou smlouvu o spolupráci**, tj. se Sdružením na ochranu nájemníků, nyní Sdružením nájemníků (SON), Svazem důchodců ČR a Radou seniorů ČR. Smlouvy upravují především vzájemné vztahy mezi nimi a KSČM - jde o výměnu informací, účast na akcích, vzájemnou propagaci a pomoc.

a) Dohoda o spolupráci mezi **Sdružením nájemníků ČR** (SON) a KSČM vstoupila v platnost již 1. října 1998 a stále se ke spokojenosti obou stran rozvíjí na úrovni centra, ale i jednotlivých krajů a okresů. Dochází ke spolupráci na legislativních návrzích a jejich prosazování v Poslanecké sněmovně PČR. Členové SON jsou zároveň zapojeni i do činnosti odborných sekcí ÚV KSČM, kde mají své delegované zástupce. Ze strany KSČM dochází k podpoře právně – osvětového poradenství iniciovaného SON. Pravidelně se konají setkání s cílem koordinovat bytovou politiku oběma smluvními stranami.

b) Se **Svazem důchodců České republiky** byla smlouva o spolupráci uzavřena 15. července 2010. Cílem této dohody je rozhodná obhajoba všech legitimních a nezadatelných práv seniorů ze strany zastupitelů všech stupňů zvolených za KSČM a aktivní účast Sdružení seniorů ČR na přípravě legislativních iniciativ. KSČM se zároveň zavázala k aktivní podpoře většího zastoupení Sdružení v poradních orgánech všech stupňů a umožnění jeho zástupcům prezentaci na stránkách Haló novin a webových stránkách KSČM. Součástí dohody je i rozšíření vzájemné spolupráce na konferencích, seminářích a dalších akcích k otázkám, na jejichž řešení závisí důstojné životní podmínky seniorů. K tomu je samozřejmě nutná nejen součinnost ústředí, ale i krajských a okresních článků KSČM.

c) Jako poslední byla 2. listopadu 2011 uzavřena Dohoda o vzájemné spolupráci s **Radou seniorů ČR**, princip dohody a systém spolupráce je podobný jako v předchozích uzavřených dohodách. Plnění Dohody je pak projednáváno vedením obou organizací pravidelně 1x ročně. Rada seniorů ČR před volbami do krajských zastupitelstev, ale i Poslanecké sněmovny PČR pořádala v jednotlivých krajích kulaté stoly se seniorskou tematikou, kam zvala i zástupce za KSČM. Dále umožňuje KSČM inzerci politiky i aktivit KSČM v měsíčníku Doba seniorů.

Nedobrý je stav u masovějších organizací, byl poněkud umrtven v poslední době protestní potenciál občanských iniciativ (poněkud živější je zájmový spolkový život na venkově - myslivci, zahrádkáři, rybáři, včelaři, dobrovolní hasiči, sportovní jednoty, folkloristické soubory a další). Právě přes tato sdružení je možné získávat nové sympatizanty a členy KSČM na kandidátní listiny strany v obcích.

3. Spolupráce a podpora odborů ze strany KSČM

Od doby konání IX. sjezdu KSČM nedošlo ve vztahu mezi KSČM a vedením většiny odborových centrál působících v České republice k zásadní změně. To se týká i největší odborové centrály v naší republice ČMKOS. Je třeba však uvést, že došlo ke zvýšení vzájemné komunikace a výměně stanovisek. Z hlediska programové shody je nejotevřenější spolupráce a shoda mezi KSČM a OS ČMS. Ostatní odborové centrály se nesnaží trvalou intenzivnější spoluprací či konkrétnější konzultace programového charakteru a ani neusilují o otevřenou akční spolupráci. Nicméně je znát již zmíněný zájem o výměnu stanovisek k dílčím problémům v oblasti sociální, mzdové či pracovněprávní. Např. v souvislosti s projednáváním rozsáhlé novely zákoníku práce, sociálního bydlení či další sociální problematiky.

Obecně však přetrvává tvrdošijně prezentovaná apolitičnost odborů a snaha, aby nebyla rovnoprávně uplatňována ve vztahu odborů k ČSSD a KSČM. To se ukazuje na přítomnosti členů vedení jednotlivých odborových svazů či samotné Konfederace na kandidátkách ČSSD. Pravidelné konzultace vedení ČMKOS s ČSSD a Hnutím ANO. Výrazně se zde odráží struktura vládní koalice a složení tripartity.

Pravidelně dochází na různých úrovních k jednání mezi zástupci KSČM, především zástupci poslaneckého klubu, a představiteli odborových centrál zastoupených v Radě hospodářské a sociální dohody (tzv. tripartitě) – ČMKOS a ASO. Jedná se o jednání oboustranně iniciovaná, týkající se především projednávání návrhů zákonů s dopadem do sociální oblasti. Je však třeba také vidět, že často zástupci odborových centrál přicházejí za poslanci KSČM v momentě, když neuspěli u vládních poslanců za ČSSD.

Někteří poslanci KSČM se snaží o aktivní podporu zaměstnaneckých požadavků a veřejných odborových protestů při obhajobě zájmů zaměstnanců. Na krajské, regionální či komunální úrovni většinou dochází k omezeným a více méně individuálním kontaktům.

Přes výše uvedené skutečnosti lze v celkovém pohledu říci, že neexistuje systematická spolupráce či alespoň systematický kontakt KSČM s odborovým hnutím jako takovým, a to především na úrovni centrální. Na úrovni krajské, okresní či na úrovni ZO KSČ dochází nahodile k určitým kontaktům, nelze je však označit za trvalý rozhodující jev. Například při stávce řidičů autobusů.

Toto je dáno do velké míry celým polistopadovým vývojem v České republice. Problém však nespočívá jen v odtažitém a rezervovaném přístupu, např. ČMKOS (u ostatních svazů je často kontakt bližší) ovlivněném antikomunismem zakrytým mnohdy s odvoláním se na tzv. apolitičnost odborů. Ani samotná KSČM nemá funkční model kontaktů s odborovými centrály a nevyužívá dokonce ani možností spolupráce s OS ČMS (zde ovšem komplikuje situaci poměrně malý dosah této straně nejbližší centrály na zaměstnance) a rovněž lze konstatovat, že zde k určitému posunu v poslední době došlo. Zejména i tím, že OS ČMS prolomila určitou míru izolace a rozšířila svůj vliv v různých firmách. Nemůžeme být spokojeni s tím, jak orgány KSČM na všech úrovních s odbory komunikují a iniciují konkrétní formy spolupráce. U řady členů KSČM se v této otázce projevuje značná rezervovanost daná tím, že se na odbory dívají jako na odbory ovládané ČSSD. Větší vstřícnost se však u těchto členů neprojevuje ani ve vztahu k OS ČMS.

Hlavním problémem je však vysoký podíl důchodců v členské základně KSČM a stále zhoršování věkového složení členské základny. Většina členské základny z řad důchodců nemá na odbory žádný kontakt a nemá ho ani na příslušné pracovní kolektivy, ve kterých byli naši členové před důchodem začleněni. U členů a sympatizantů, kteří jsou v produktivním věku, zase výrazně působí obavy upozornit na sebe, třeba i ryze odborářskou aktivitou, což často přináší zvýšenou hrozbu nezaměstnanosti, nemluvě již o tom, že na řadě pracovišť odbory nejsou nebo mají jen formální pozici z vůle zaměstnavatele.

Velmi závažným problémem je stále skutečnost, že ani odborné zázemí či poslanecký klub, ale také zastupitelé nemají sílu na soustavné monitorování procesů ekonomických a sociálních dopadů na většinu občanů, vývoj zaměstnanosti obecně i v okruzích působení jednotlivých orgánů a vysílání patřičných signálů k regionálním a komunálním stranickým organizacím. Nedaří se nám v případě ohrožení pracovních míst v některém podniku, případně osudu podniku jako takového, mobilizovat síly, medializovat tyto případy, navazovat kontakty s ohroženými zaměstnanci a případně je informovat o aktivitách poslanců a zastupitelů či přímo poskytovat konkrétní pomoc. Řada stranických orgánů nemá ani informace o formách působení odborů ve svém regionu (včetně odborářských tiskovin), mnohdy nemají ani informace o jejich sídlech, či zda tam odbory vůbec existují. Určitým pozitivním krokem je zvýšení počtu poraden při jednotlivých stranických orgánech, ať už jde o právní poradny nebo poradny sociálně-ekonomického charakteru.

Jednou z vhodných forem aktivity by zřejmě bylo určité propojení našich poraden a poraden a konzultačních středisek odborů, vzájemné informování o problémech i jednotlivých případech a koordinace možných forem pomoci příslušným klientům.

I to by mohlo přispět k vymanění odborových organizací (alespoň v regionálním měřítku) z dominantního vlivu ČSSD a omezení zneužívání tohoto vlivu k ryze politické propagandě ve prospěch ČSSD. Úrovně ZO, OV a KV jsou v tomto smyslu slabými body vztahu mezi KSČM a odbory. Přitom zejména u zastupitelů existuje značný potenciál – možnost navštěvovat odborové orgány, prosazovat se soustavným tlakem jako referenti v komunální politice na odborové schůze či konference, či jakékoliv formy kontaktu s pracujícími v podnicích a institucích, zapojovat se do odborového odborného zázemí i akcí. Je možné dát dobrý příklad tím, že stranické orgány a organizace si budou zvat odborové funkcionáře na své schůze či jiné akce na základě tohoto precedentu pak budou straničtí představitelé zváni na akce odborářské.

Lepší situace je na úrovni centra, kde k určitým, i když nedostatečným kontaktům dochází. Neuspokojivý vztah však je, pokud jde o kontakty centrálního odborného zázemí KSČM a odborů, zejména ČMKOS. Chybí zájem jednotlivých komisí a sekcí odborného zázemí či CSTS o práci svých protějšků u odborů, snaha vyhodnocovat různé odborné materiály i odborový tisk a osobními kontakty prolamovat existující bariéry. Lze ocenit, že KSČM se postavila za řadu požadavků odborů.

Významným úkolem by mělo být navázání takových vztahů mezi odborným zázemím KSČM a odborů, zejména ČMKOS, aby si odborníci mohli konzultovat své přístupy, zejména před a po zasedání tripartity. Vyšším stupněm by pochopitelně byly politické konzultace mezi vedením KSČM a vedeními odborů před a po jednání tripartity.

Specifickou oblastí je nedostatečné zaměření našich zahraničních kontaktů na významné a vlivné, zejména levicové zahraniční odborové organizace (ať už přes centrální ústředny nebo i regionální orgány – např. v rámci navazování příhraničních vztahů). V posledních letech se pak projevuje zvýšená snaha KSČM o úzké kontakty na SOF, včetně účasti na jí pořádaných akcích, především v Evropě.

4. Závěr

Přístupy KSČM:

- ✓ Provést analýzu stávajících vazeb krajských a okresních organizací na občanskou veřejnost s cílem vytvářet společnou regionální platformu občanských spolků a iniciativ podle modelu SPaS schopnou artikulace problémů a společné aktivity
- ✓ Projednat s mluvčími SPaS možnosti spolupráce, případné koordinace s klubem poslanců KSČM, zejména v oblastech podpory levicových zákonodárných iniciativ a informování o zákonodárných iniciativách KSČM
- ✓ Rozšiřovat a prohlubovat již navázané kontakty s občanskými sdruženími a organizacemi
- ✓ Aktivně a všestranně podporovat občanská sdružení blízká KSČM a vysílat do KSČM názorově či programově blízkých občanských sdružení či iniciativ své aktivní členy
- ✓ Navazovat kontakty s občanskými sdruženími pracujícími s bezdomovci, zdravotně handicapovanými, seniory, nezaměstnanými, sociálně slabými
- ✓ Pomáhat těmto organizacím a jejich členům dle jejich požadavků a možností jednotlivých článků KSČM
- ✓ Navazovat kontakty s ostatními zájmovými sdruženími jako jsou například zahrádkáři, dobrovolní hasiči, včelaři, myslivci.
- ✓ Dále rozšiřovat v rámci okresních výborů a krajských výborů KSČM síť občanských a právních poraden.
- ✓ Iniciovat vytváření občanských sdružení na pomoc sociálně znevýhodněným skupinám obyvatelstva
- ✓ Zapojovat členy KSČM v aktivním věku do činnosti jednotlivých odborových organizací; organizovat aktivity, setkání a konzultace se členy strany, kteří pracují v odborech, a vyhodnocovat jejich zkušenosti ke zkvalitnění odborové politiky KSČM
- ✓ Aktivně spolupracovat s odbory tam, kde dochází k propouštění pracujících či zavírání podniků
- ✓ Zohledňovat v PK KSČM pohledy odborů na problematiku projednávanou v Poslanecké sněmovně, včetně využívání přímého jednání se zástupci odborových centrál, a předkládat jim konkrétní návrhy či náměty; zároveň usilovat o možnost účasti poslanců a senátora KSČM na jednání odborových orgánů
- ✓ Obdobným způsobem by měly ve vztahu k regionálním i komunálním orgánům přistupovat i OV a KV KSČM i kluby zastupitelů za KSČM v krajích či obcích, obzvláště ve velkých městech
- ✓ KV a OV KSČM a podle možností i ZO by měly projednat otázku vztahu k odborům a přijmout konkrétní opatření; tato otázka by měla být projednávána i na výročních členských schůzích
- ✓ Využívat jako alternativu a sjednocující základnu programově blízké odborové centrály

- ✓ Aktivně se zapojovat do činnosti SPaSu a pravidelně vysílat na jednání Koordinační rady SPaSu zástupce s mandátem rozhodovat o společných aktivitách.